

ENERGETSKA UČINKOVITOST V PROMETU

Avtomobilski promet je velik onesnaževalec zraka s škodljivimi plini, kot so ogljikov dioksid (CO₂), ogljikov monoksid (CO), dušikov oksid (NO₂) in prizemni ozon, ter s prašnimi delci. Ker je promet tudi ogromen porabnik goriv, predvsem naftnih derivatov, in ker obnovljivi viri energije (elektrika, biogoriva, vodik ipd.) za vozila le počasi osvajajo trg, zaloge nafte vse hitreje kopnijo. **Povprečno slovensko gospodinjstvo nameni letno za stroške transporta več kot za vodo, elektriko in ogrevanje skupaj.**

Onesnaževanje

- Avtomobili obremenjujejo okolje in ga onesnažujejo že med njihovo proizvodnjo, ko postanejo nevozni, pa še s tonami odpadne pločevine in plastike, tonami odpadnih gum, starim motornim oljem in odpadnimi akumulatorji ter drugimi nevarnimi materiali.
- Z vsakim litrom bencina, ki ga porabi avto, se v ozračje izloči 2 kg CO₂!
- Prašni delci v zraku in od avtomobilskih izpuhov onesnažen zrak povzročajo huda obolenja dihal.
- Naš nos in sapnik sta proti avtomobilskim plinom brez moči; posledice se kažejo v zmanjšani odpornosti imunskega sistema proti bakterijam in virusom.
- Pri zaviranju se iz zavornih oblog sprošča azbest, z obrabo gum pa pride v okolje PCB; oba sta rakotvorna.

Tudi pri prevozu lahko privarčujemo stroške in ohranjamo čisto okolje:

- Za prevoz izberimo katero od drugih možnosti: **kolo, pešačenje, več potnikov v avtomobilu ali javna prevozna sredstva**. Povprečno se na vsak liter goriva, porabljenega v motorju avtomobila, sprosti več kot 2 kg CO₂.
- **Izogrimo se predvsem kratkim vožnjam z avtomobilom**, saj so poraba goriva in emisije CO₂ neproporcionalno večje, če je motor še hladen. Raziskave kažejo, da je polovica voženj v mestu krajša od treh kilometrov - tako razdaljo zlahka opravimo peš ali s kolesom.
- S hitro vožnjo pridobimo na 100 km največ 10 minut, v okolje pa oddamo dvakrat več ogljikovega monoksida in četrtno več dušikovega oksida, močno povečamo možnost, da bo prišlo do nesreče in povzročimo toliko hrupa kot tri do pet razumnih voznikov.
- **Ne vozimo prehitro**: poraba goriva je najbolj optimalna pri 90 km/h. Če hitrost povečamo preko 120 km/h sta poraba ter emisije za 30 % večji kot pri 90 km/h.
- **Vozimo v pravi prestavi**: če vozimo v prenizki, trošimo gorivo.
- Ste že slišali za **eko-vožnjo**? Speljujemo enakomerno, v višjo prestavo pa prestavimo čim prej. Cilj je čim prej doseči vozno hitrost in ohranjati stalno hitrost. Kombinacija hitrega pospeševanja in močnega zaviranja povečata porabo goriva do 40 %, čas vožnje pa se skrajša le za 4 %.
- **Ugasnimo motor**, če stojimo dlje kot minuto ali dve (razen pred semaforjem).
- **Zmanjšajmo upor zraka**: dodatki na zunanji strani avtomobila (podaljšek strehe, prtljažnik, "spojlerji", odprto okno) povzročajo dodaten upor in s tem povečano porabo goriva – pri večjih hitrostih tudi do 20 %.
- **Preudarno uporabljajmo klimatsko napravo**, ki lahko v vročih mesecih porabi tudi 20 % več goriva. Če je avtomobil vroč od sonca, se nekaj minut vozimo z odprtimi okni, nato jih zaprimo in vključimo klimatsko napravo. Pri vožnji nad 80 km/h je bolj varčno vključiti klimo kot voziti z odprtim oknom.

- **Prepričajmo se, da je tlak v pnevmatikah ustrezen:** če je prenizek za 0,5 bara, porabi naš avto za 5 % več goriva in poveča izpuste CO₂ za 5 %.
- **Redno vzdržujemo svoje vozilo.** Slabo nastavljen motor lahko porabi do 50 % več goriva, zaradi zamazanih zračnih filtrov pa se poraba poveča do 10 %.
- **Uporabljajmo motorno olje z nizko viskoznostjo.** Takšno olje maže motor bolje kot navadna olja in zmanjšuje trenje. Najboljša olja zmanjšajo porabo goriva in emisije CO₂ za več kot 2,5 %.
- **S seboj vzemimo sopotnike.** V svetu je znan ukrep »carpooling«, ko se recimo uslužbenci istega podjetja skupaj pripeljejo v službo in si delijo stroške prevoza. Ko potrebujete ali ponujate prevoz po Sloveniji, pogledjte na www.prevoz.org ali na www.peljime.si.
- **Potujmo z vlakom!** En sam potnik v avtu proizvede 3-krat več emisij CO₂ na kilometer, kot če bi potoval z vlakom.

Investicijski ukrepi:

- Če avto zamenjamo, **premislimo o porabi goriva novega vozila.** Avto, ki porabi le 5 litrov goriva na 100 kilometrov, lahko prihrani 750 kg emisij CO₂ na leto.

5 korakov za boljšo mobilnost

1. Zmanjšujem svojo potrebo po mobilnosti!
2. Vozim se s kolesom!
3. Uporabljam javni prevoz!
4. Če že vozim, vozim učinkovito!
5. Če že vozim, s seboj vzamem sopotnike: www.prevoz.org ali na www.peljime.si.

Članek z nasveti na poti k energetske učinkovitosti je podprt v okviru strateškega projekta Alterenergy, ki se izvaja znotraj Jadranskega programa čezmejnega sodelovanja IPA.

GOLEA - Ustvarjamo obnovljivo prihodnost!